

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ - ΚΕΦ. 1^ο Α. - Β. 1 - 10
ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

Παρατηρήσεις

ΟΜΑΔΑ Α΄

A. 1. Συνδέστε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β (δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν).

(μονάδες 12)

A	B
1. Ναυτικός αποκλεισμός από τους Αγγλογάλλους	α. 1774
2. Τα δημόσια οικονομικά της χώρας χαρακτηρίζονται υγιή	β. 1835
3. Η Ελλάδα διαθέτει 97 ατμόπλοια	γ. 1846
4. Η αξία των ελληνικών εισαγωγών - εξαγωγών είναι ίση με 36 εκατ. δραχμές	δ. 1851
5. Συνθήκη Κιουτσούκ Καϊναρτζή	ε. 1854
6. Ξεκινά τη λειτουργία της η διεθνής επιτροπή	στ. 1890
	ζ. 1898
	η. 1910

A. 2. Εξετάστε την ορθότητα των παρακάτω προτάσεων και σημειώστε αντίστοιχα «Σ», εάν αυτές είναι σωστές ή «Λ», εάν τις θεωρείτε λανθασμένες: **(8 μονάδες)**

- α.** Χάρη στον Δ.Ο.Ε. αυξήθηκε η πιστοληπτική ικανότητα του κράτους
- β.** Μετά το 1900 η χώρα άρχισε να εξαγει ελαιόλαδο.
- γ.** Πρώτος διοικητής της Εθνικής Τράπεζας ήταν ο κεφαλαιούχος Εϋνάρδος.
- δ.** το σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας ολοκληρώθηκε το 1909.

A. 3. Ποιοι λόγοι οδήγησαν στον πολυτεμαχισμό των εθνικών γαιών και ποιες συνέπειες προκλήθηκαν εξαιτίας αυτού του γεγονότος σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο; (μονάδες 15)

A. 4. Περιγράψτε την πορεία του δανεισμού της χώρας από τη δεκαετία του 1860 ως και τη δεκαετία του 1880. Πώς αξιοποιήθηκαν αυτά τα δάνεια; **(μονάδες 15)**

ΟΜΑΔΑ Β΄

B. 1. Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των πηγών και τις πληροφορίες του σχολικού βιβλίου, να σχολιάσετε τη φράση του βιβλίου σας: «Η χώρα (η Ελλάδα) ανταγωνιζόταν τον εαυτό της».

(μονάδες 25)

« Η οικονομική δύναμη των Ελλήνων της Διασποράς »

Οι Έλληνες αποτελούσαν (σημ.: στην Οθωμανική αυτοκρατορία) την απόλυτη πλειοψηφία των χρηματιστικών και εμπορικών επαγγελματιών, τουλάχιστον σ' όσες περιοχές ήταν πρόσφορες για τη διείσδυση του ευρωπαϊκού καπιταλισμού, και αποτελούσαν το 30 με 60% του αστικού πληθυσμού των σημαντικότερων εμπορικών κέντρων της αυτοκρατορίας, στο τέλος του Πρώτου Παγκοσμίου πολέμου. Είχαν τις μισές βιομηχανικές επιχειρήσεις δικές τους, και έλεγχαν ένα μεγάλο τμήμα του εξωτερικού εμπορίου...

Παρόμοια κατάσταση επικρατεί στην Αίγυπτο, στο δεύτερο κατά σειρά κέντρο της διαμόρφωσης του ελληνισμού του εξωτερικού... Όπως και στην Οθωμανική Τουρκία, το εξωτερικό εμπόριο ήταν εκείνο που, κυρίως, συγκέντρωνε την προσοχή των Ελλήνων επιχειρηματιών: ιδιαίτερα η εξαγωγή βαμβακιού αντιπροσώπευε 60 με 80% του συνόλου των εξαγωγών και από πολύ νωρίς ελέγχονταν από ελληνικές εταιρίες ... Το 1850 ο οίκος «Κασσαβέτη» (με κεφάλαιο 5 εκατομμύρια φράγκα), κυριαρχούσε στο εμπόριο της Άνω Αιγύπτου απασχολώντας 1.000 υπαλλήλους, και το 1854 απέκτησε το μονοπώλιο της οργάνωσης της ποταμοπλοΐας του Νείλου. Το 1858-59 ο οίκος «Νικολόπουλος» συγκέντρωνε όλα τα προϊόντα της περιοχής της Άνω Αιγύπτου... Έλληνες είχαν σημαντικό ρόλο και στις «άνωτατες σφαίρες των χρηματιστηρίων και τραπεζικών δραστηριοτήτων... Από τις 100.000 ιδρυτικές μετοχές της «National Bank» που ήταν άμεσα συνδεδεμένη με το μεγάλο βρετανικό κεφάλαιο και απόκτησε και το εκδοτικό προνόμιο οι 25.000 ανήκαν στον (Έλληνα) Σαλβάγο...

Η συμβολή της ελληνικής εμπορικής αστικής τάξης υπήρξε σημαντική στα λιμάνια της Μαύρης Θάλασσας και της Αζοφικής.... Το ελληνικό ναυτικό κυριαρχούσε στα λιμάνια του Δούναβη μέχρι και τον 20ο αιώνα. Οι Έλληνες αντιπροσώπευαν την απόλυτη πλειοψηφία των εμπόρων στα λιμάνια της Μαύρης Θάλασσας και τον Κάτω Δούναβη.

Κ. Τσουκαλά, Εξάρτηση και αναπαραγωγή, σ. 312, 313, 316, 320, 324

B. 2. Λαμβάνοντας υπόψη το σχολικό βιβλίο σας, το περιεχόμενο της παρακάτω πηγής και τα στοιχεία του πίνακα, να επισημάνετε τις συνέπειες της αγροτικής μεταρρύθμισης του 1871 στη γεωργία και στην εθνική οικονομία γενικότερα.

Τελικά το Μάρτιο του 1871, ο Κουμουνδούρος, με υπουργό τον Σωτηρόπουλο, πέτυχε την ψήφιση νόμου με αποτέλεσμα να διανεμηθούν 2.650.000 στρέμματα σε 357.217 κλήρους με αγοραία αξία 90.000.000 δρχ.

Η σημασία της αγροτικής αυτής μεταρρυθμίσεως εκτιμάται πληρέστερα, όταν συνειδητοποιηθεί το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των Ελλήνων χωρικών της εποχής εκείνης αποκαταστάθηκαν ως ιδιοκτήτες στη γη που καλλιεργούσαν. Οι μικροί ιδιοκτήτες καλλιεργητές επιδόθηκαν, όπως ήταν φυσικό, στις πιο κερδοφόρες καλλιέργειες και ιδιαίτερα σε εκείνες που προορίζονταν για εξαγωγή. Μέσα σε διάστημα μιας τριετίας, τα 40% και πλέον των καλλιεργούμενων εκτάσεων καλύπτονταν από φυτείες (σταφιδαμπελώνες, βαμβakoφυτείες, καπνοφυτείες, κλπ.). Οι αγαθές για την οικονομία επιπτώσεις υπήρξαν άμεσες. Από την μια πλευρά παρατηρήθηκε ραγδαία εισροή ξένου συναλλάγματος και από την άλλη τα έσοδα του Δημοσίου από τους τελωνειακούς δασμούς εξαγωγής πολλαπλασιάστηκαν. Τα στοιχεία για τη σταφιδοπαραγωγή και εξαγωγή σταφίδας την περίοδο 1860-1878 είναι αποκαλυπτικά.

	Καλλιεργούμενα στρέμματα	Παραγωγή σε λίτρα ενετικά	Εξαγωγή σε λίτρα ενετικά
1860	220.428	110.228.000	101.707.075
1870	221.164	114.700.000	120.000.000
1878	435.000	217.500.000	210.000.000

Η επέκταση όμως των φυτειοκαλλιεργειών επηρέασε αρνητικά την παραγωγή δημητριακών. Από την εποχή εκείνη σημειώνεται το χρόνιο έλλειμμα της χώρας με συνεπακόλουθο τη δαπάνη τεράστιων συναλλαγματικών αποθεμάτων για εισαγωγές.

Η αγροτική μεταρρύθμιση έλυσε το πρόβλημα της εθνικής γης. Δεν έθιξε όμως καθόλου των μεγάλων ιδιωτικών εκτάσεων της Αττικής (170.000 στρέμματα ή 40% περίπου του συνόλου), τα οποία είχαν τσιφλικοποιηθεί από την εποχή της Ανεξαρτησίας. Οι γαιοκτήμονες των τσιφλικιών αυτών είχαν πετύχει μια σειρά δικαστικών αποφάσεων με τις οποίες του αναγνωρίζονταν τα δικαιώματα πλήρους ιδιοκτησίας.

Παρά τις σημαντικές βελτιώσεις που σημειώθηκαν στον αγροτικό τομέα στη δεκαετία αυτή, η γεωργία θα συνεχίσει ακόμη για καιρό να υποφέρει από βασικές ελλείψεις: Η αγροτική δανειοδότηση παρέμεινε υποτυπώδης. Η εισαγωγή νεωτεριστικών μεθόδων καλλιέργειας, κυρίως με τη χρησιμοποίηση λιπασμάτων, δεν προχώρησε. Το ανύπαρκτο οδικό δίκτυο και η έλλειψη μεταφορικών μέσων στις περισσότερες περιφέρειες δεν επέτρεπε την εμπορία αγροτικών προϊόντων σε μεγάλη έκταση, με αποτέλεσμα ένα μεγάλο ποσοστό αγροτών να περιορίζεται σε καλλιέργειες που μόλις επαρκούν για τις βιοτικές ανάγκες των οικογενειών τους.